

Ружицький О.В., студент,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Головка С.Г., к.і.н., доцент

КОСМІЧНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЇ ТА ДОСЯГНЕННЯ

Із настанням незалежності України активізувався процес формування національних пріоритетів космічної діяльності, визначення її цілей і засад. Розпочалося обґрунтоване планування подальшого розвитку вітчизняної космічної галузі, її законодавчої бази та досліджень проблем у відповідній галузі права.

Перші кроки з розвитку космічного права в Україні було зроблено у 1992 році, коли вийшов Указ Президента України «Про заснування Національного космічного агентства (НКАУ)» та прийнято Постанову уряду «Про затвердження Положення про НКАУ».

Наступною постановою Кабінету міністрів України прийнято Державну космічну програму України (1994 р.). У цей час у зв'язку з розгортанням робіт у НКАУ над проектом першого Закону України з питань космічної діяльності («Про космічну діяльність») при підтримці провідних фахівців Інституту держави і права ім. В.М. Корецького, на базі якого у 1998 році було утворено Міжнародний центр космічного права. Наукові дослідження з космічного права активно проводив професор Юридичного інституту НАУ О.В. Бєглий.

Тематика національних досліджень у галузі космічного права охоплює широке коло питань правового регулювання вітчизняної космічної діяльності та актуальних проблем міжнародного космічного права, а саме: правове регулювання світового ринку космічних послуг та технологій, захист інтелектуальної власності та регламентування екологічної безпеки космічної діяльності, правові аспекти космічного сміття та страхування діяльності з досліджень та використання космічного простору, державне регулювання у космічній сфері тощо.

Виконання Державної космічної програми 1994-1997 років забезпечило вирішення комплексу організаційних, науково-технічних і правових питань становлення вітчизняної космічної галузі, серед яких: реорганізація вітчизняної кооперації підприємств і організацій галузі, з метою забезпечення замкнутого циклу виготовлення ракетно-космічних приладів в Україні; структуризація

та концентрація ресурсів, замовлень і засобів на визначеній кількості підприємств і організацій галузі; формування національного інституту Головних підприємств-розробників ракетно-космічної техніки; створення основи національного космічного законодавства, започаткування його гармонізації з міжнародним космічним правом.

У перші роки незалежності в Україні були прийняті: Закон «Про космічну діяльність» (15.11.1996 р.), Укази Президента України «Про заходи щодо вдосконалення державного регулювання космічної діяльності в Україні» (07.10.1995 р.), «Про національний центр управління і випробування космічних засобів» (12.08.1996 р.), «Про заходи щодо подальшого розвитку космічних технологій» (04.03.1997 р.)

У 2015 році Наказом державного Космічного агентства було затверджено Стратегію космічної діяльності України на період до 2022 року. Базою для її розробки стали: Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5; Програма діяльності Кабінету Міністрів України, схвалена постановою Верховної Ради України від 11 грудня 2014 р. № 26-VIII; Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державними членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII.

Метою реалізації Стратегії є підвищення ефективності космічної діяльності, вирішення актуальних завдань національної безпеки і оборони та реалізації геополітичних інтересів держави, сприяння соціально-економічному, науково-освітньому та еколого-культурному розвитку суспільства, підвищення престижу України як космічної держави на світовій арені, перетворення космічної галузі України в мультиплікатор високотехнологічного розвитку вітчизняної економіки.

До основних напрямків та шляхів реалізації Стратегії відносяться: збереження за Україною статусу космічної держави, активна участь в європейських та міжнародних космічних програмах і проектах, включаючи програму боротьби із космічним сміттям, впровадженням в Україні європейських стандартів космічної діяльності; впровадження космічних технологій та космічних інформаційних систем до сфери національної безпеки та оборони, реального сектору національної економіки, науково-освітньої сфери та систем державного і регіонального управління; реалізація молодіжних проектів в космічній галузі, пов'язаних з освітою, практичною участю студентів і аспірантів в космічних проектах,

використання космічних інформаційних систем та технологій в суміжних галузях, тощо.

Від реалізації даної Стратегії очікується: розширення співробітництва та набуття Україною членства в Європейському космічному агентстві; початок комерційної експлуатації космічного ракетного комплексу з ракетою-носієм «Циклон-4», розширення географії стартових майданчиків для ракет-носіїв цього типу; відновлення функціонування проектів «Морський старт» і «Наземний старт» із ракетами носіями «Зеніт-3SL». «Зеніт-3SLB», «Зеніт-3SLBF»; створення новітніх зразків ракетних двигунів на різних видах палива для перспективних космічних проектів; участь в проектах європейської програми з досліджень та інновацій «Горизонт-2020» із космічної тематики.

Література

1. Про космічну діяльність: Закон України від 15 листопада 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.

2. Стратегія космічної діяльності України на період до 2022 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/main>.

3. Беглий О.В. Правове забезпечення діяльності авіакосмічної галузі України: стан і перспективи удосконалення / О.В. Беглий, З.І. Боярська, Є.К. Єряшов // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – К.: НАУ, 2012 – № 3 (24). – С. 16-20.

УДК 347.82(477) (043.2)

Русіна А.Ю., студентка,
факультет економіки та бізнес-адміністрування,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Макеєва О. М., к.ю.н.

ПОВІТРЯНЕ ПРАВО УКРАЇНИ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

У сучасному світі все більше набуває використання повітряний простір, але формування повітряного права в Україні тривалий час не мало самостійного характеру.

Концептуальний підхід до становлення правової регламентації використання повітряного простору в Україні вперше втілено у «Правилах про повітряні пересування у повітряному просторі над територіями РРФСР та її територіальними водами», що були затверджені РНК 17 січня 1921 р. З прийняттям Правил